C uttalas ts såsom i polskan, ungerskan m fl

c/o namnet på bokstaven vid bokstavering

car/o tsar, härskare

ceb/oj zsl kapucinapor (Sydamerika)

Cebaot/o Sebaot (gudsnamn i Gamla Testamentet)

cece/o z tsetsefluga (glosino Vsk)

cecidomi/o z gallmygga

Cecilio, Sankta Cecilio skyddshelgon för musiker

ced/i I ge efter, ge upp **II** falla undan, sluta göra motstånd **III** avstå, avträda (någonting); **cedo** avstående, eftergift; **cedaĵo** sak/rätt som överlåtits; **cedema** eftergiven, foglig, medgörlig; **cedigi iun** få någon att ge upp, ge efter; **malcedi** stå emot; **necedebla** som inte kan överlåtas

cedil/o cedilj, litet c(z), hake under bokstaven C

cedr/o xsl cedrus, cedrar; Lebanona cedro Libanonceder

cedrat/o x citrusträd, citronträd (litet träd/buske)

cedrel/o xsl cedrela, mahognyväxter, bl a cederträd

cefal/o huvud- som förled Vsk; **cefalgio** = **kapdoloro** huvudvärk; **cefaleo** ihållande huvudvärk, migrän

cefalopod/oj z klassen cephalopoda (kapopieduloj) bläckfiskar (8 - och 10 - armade)

cefalotorak/o z cephalothorax, huvud och mellankropp (hos kräftdjur)

cefe/o cepheus (stjärnbild)

cefeid/o cepheid, blinkstjärna

cejan/o x art blåklint; cejanobluo blåklintblått

Ceilon/o Ceylon (nu Sri Lanka)

cekum/o blindtarm; cekumito blindtarmsinflammation

cel/o I mål, syfte, ändamål **II** syfte, inriktning (mål som man anstränger sig att nå);

celado strävan, syftning (mot ett mål); **celilo** sikte (på skjutvapen), sökare (på kamera); **celilaro** riktmedel på större vapen; **celumi** ställa in riktning (på sikte), att sikta; **cel-tabulo** måltavla

celastro xsl träddödare (lianer som bär frukt)

Celebes/o Celebes, (nytt namn) Sulawesi

celebr/i att celebrera, fira ceremoniellt

celeri/o x selleri

celest/o celesta (slaginstrument, ett slags metallofon)

celestin/o celestin (strontiummineral)

celfend/o siktskåra (på vapensikte mm)

celgrajn/o korn (på vapens riktmedel)

celiaki/o celiaki, sjukdom i tarmslemhinna

celibat/o celibat, leva ogift i avhållsamhet

celobipz/o cellobios, disackarid (sockerart)

celofan/o cellofan (plastfolie)

celom/o celom, brösthåla, bukhåla (kroppshålighet)

Celsi/o Celsius (svensk fysiker); celsiaj gradoj grader Celsius

celt/oj = keltoj kelter (folkgrupp)

celtid/o xsl celtis, almväxter

celul/o cellula, litet slemhinneklätt hålrum **celulit/o** cellulit, inflammation i bindväv (mest i underhuden) celuloid/o celluloid, transparent termoplast **celuloz/o** cellulosa (polysackarid) cembr/o x cembratall; brödtall cement/o I cement II något sammanhållande; cementi I cementera II stärka sammanhållning (bland människor som vill samverka) cementit/o cementit, järnkarbid cend/o cent, centavo (myntenhet: hundradel av någon valuta) cenobit/o klostermunk **cenotaf/o** cenotaf, kenotaf, monument, minnesvård (med inskription) cens/o I folkräkning II listning av medborgarnas tillgångar; censi I utföra folkräkning II lista medborgarnas tillgångar cent ett hundra; la centa den hundrade; cento ett hundratal; centoj hundratals; centobla hundrafaldig; centono hundradel centaŭr/o centaur, kentaur (till hälften häst till hälften människa) centaŭre/o xsl centaurea, klintar, bl a blåklint centaŭri/o xsl centaurium, arun, bl a fläckig munkhätta centezimal/a centesimal, system i hundradelar **centi-** förled i betydelsen hundradel, ex: centilitro centifoli/o x centifolieros, hundrabladsros centilitr/o centiliter **centim/o** centime (hundradel av valuta) centimetr/o centimeter centipeli/o (vardagligt: retostomako) nätmage (hos idisslare) centr/o centrum, medelpunkt, central plats; nervaj centroj nervcentra; centra varande i centrum/i mitten; **centri** centrera, placera i centrum; **centrado** centrering; centrejo central (en plats för viss verksamhet); centrulo center (i fotboll, handboll) Centralafrika Respublik/o Centralafrikanska Republiken **central/o** en central (för diverse: telefon-, post, el-, distributions-) centraliz/i centralisera; malcentralizi sprida ut **centrant/o** xsl centranthus, pipörter centrifug/a centrifugal, som strävar ut från ett centrum; centrifugi centrifugera; centrifugado centrifugering; centrifugilo centrifug **centripet/a** centripetal (som drar föremål i krökt bana mot medelpunkten) **centrobateri/o** centralbatteri (för strömmatning ut på ett linjemät) **centuri/o** centuria (avdelning om 100 man i romersk legion) cenzor/o censor, förhandsgranskare cenzur/i censurera (film, brev mm); cenzuro censur, förhandsgranskning **cep/o** x lök (gul, röd) cepol/o zsl cepola, fam. Bandfiskar, ex: nejonöga cerambik/o zsl cerambyx, ekoxar; cerambikedoj skalbaggsfamilj långhorningar **ceramik/o** keramikkonst, keramiktillverkning; **ceramika** keramisk; **ceramikaĵo** keramikföremål; **ceramikisto** keramiker

cerast/o zsl cerastes, släkte ormar med hornhuggorm som en av de två arterna **cerasti/o** xsl cerastium, släkte i familjen nejlikväxter, som har tilläggsändelsen -

cerami/o xsl ceramium, rödalger

arv, ex: fältarv, hönsarv, fjällarv

ceratin/o = keratino keratin

ceratofil/o xsl ceratophyllum, särv

cerami/o xsl ceramium, rödalger

ceratoni/o xsl ceratonia, ärtväxter bl a johannesbröd

cerb/o hjärna; **cerba** hjärn-; **cerba hemoragio** hemorragi, hjärnblödning; **cerbeto** lillhjärnan; **cerbumi** fundera, anstränga hjärnan

cerbatan/o blåsrör, ärtrör (som instrument/vapen)

Cerber/o I Cerberus, Kerberos (trehövdad hund vid dödsrikets port) **II** otrevlig, sträng dörrvakt

cerb-skuo hjärnskakning

cercid/o xsl cercis, judasträd (en del odlas för möbler); **cercidifilo** xsl katsuror (med starka höstfärger. Kina Japan)

cereal/o x brödsäd, spannmål; cerealaĵo frukostflingor, müsli

cerebel/o cerebellum, lilla hjärnan

cerebr/o cerebrum, stora hjärnan

cerefoli/o x körvel (bladen används som krydda)

ceremoni/o ceremoni; ceremonia vesto ceremoniell dräkt eller klädsel; sen-

ceremonia informell, enkel

cerezin/o ett mineralvax

ceri/o cerium (metalliskt grundämne, Ce, nr 58)

cerkopitek/o zsl släkte färggranna, långsvansade apor, markatter ingår **cerotin/o** bivaxsyra

cert/a I säker, viss, förvissad II säker, tillförlitlig, pålitlig III viss (mängd), visst
(antal); certaj informoj vissa informationer (viss mängd);

tute certaj informoj helt säkra informationer (med säkerhet); **certe** säkert, utan tvekan; **certeco** säkerhet, visshet; **certigi** försäkra (lova med säkerhet) *mi certigas vin, ke ...* jag försäkrar dig, att...; **certiĝi** bli säker, försäkra sig (om); **mal-certa** oviss, osäker, totalt utan visshet/säkerhet; **memcerta** självsäker; **ne-certa** osäker, med tvekan, inte säker

certi/o (arbo-grimpulo) zo certhia, släkte trädkrypare

cerumen/o = orelvakso öronvax

ceruz/o blyvitt (blyförening)

ceruzit/o cerussit (mineral som innehåller bly)

cerv/o z hjort; **cervedoj** hovdjursfamiljen hjortdjur; **dam-cervo** = **damao** dovhjort **cervelas/o** cervelatkorv (italiensk)

cervik/o "hals" (för avsmalnande del av organ); dento-cerviko tandhals

cesalpini/o xsl släkte tropiska ärtväxter

cest/o (antik) boxhandske av läderremmar

cestod/oj z klassen bandmaskar

cestr/o xsl cestrum, juvelbuskar

cetac/oj x däggdjursordningen valar; **barto-cetacoj** bardvalar; **dento-cetacoj** tandvalar

ceter/a övrig(t); cetere för övrigt; cetero återstod, rest, det som blev över

ceterak/o x ceterach, släkte ormbunkar, bl a mjältbräken

cetil/o cetyl; cetila alkoholo cetylalkohol

cetoni/o zsl skalbaggar/guldbaggar

cetrari/o xsl sköldlavar, bl a islandslav

cezalpini/o xsl caesalpinia, ärtväxter (av veden fås bresiljeträ)

```
cezar/a operacio kejsarsnitt (förlossningsoperation)
cezi/o cesium (metalliskt grundämne, Cs, nr 55)
cezur/o cesur, taktvila, paus i versrad
```

C G S centimeter-gram-sekund-systemet (ersatt av SI)

ci du (personligt pronomen för du-tilltal, men används sällan i vanligt tilltal);

cidiri al iu att dua, säga du till någon

cian/o cyan; **ciana acido** HOCN (cyansyra); **cianozo** cyanos, blåaktig missfärgning av hud, slemhinnor (orsakas av syrebrist i blodet)

ciane/o zsl brännmaneter, syn: brulmeduzo

cianokobalamin/o cyanokobalamin, vitamin B12

cibernetik/o = kibernetiko cybernetik, matematiska modeller för styrda system

cibet/o sibetolja (från sibetkattens doftkörtlar)

cic/o bröstvårta; cicumo en napp för nappflaska

cicer/o cicero, mått i typografi: 1 cicero = 12 punkter

cincindel/o zsl cicindela, släkte i skalbaggsgruppen sandjägare

cidar/o I huvudbonad (mitra för judisk överstepräst) II turban för persiska kungar

cidoni/o xsl cydonia, kvitten (frukt som liknar äpple)

cidr/o cider (dryck av jäst äppelmust, alkoholhaltig)

cifer/o siffra; **kvin-cefera nombro** ett femsiffrigt tal; **ciferi** uppskatta och ange i siffror, uttrycka i siffror; **rond-cifere** i runda tal; **cifera horloĝo** digitalur (utan visare, endast siffror); **cifer-plato** urtavla (på klocka)

cifoz/o utbuktning, puckel (på ryggraden)

cigan/o = roma/o zigenare, romer; romaa lingvo (språket) romani

cigar/o cigareto cigareto cigarell (liten cigarr); cigaredo cigarett; cigaredo sen filtrilo cigarett utan filter

cign/o zo sl cygnus, andsläktet svanar (med 6 arter); kanto-cigno sångsvan;
 kanto de cigno svanesång (slutet på speciell verksamhet); Cigno stjärnbilden
 Svanen

cikad/o z cikada (insektsordningen växtsugare) sångstritar; **cikadoj ĉirpas** cikador "sjunger"

cikas/oj xsl cycas, kottepalmer, med bl a sagopalm

cikatr/o ett ärr, ärrbildning

cikl/o kretslopp, cykel, krets, ring

cikl/o = *biciklo* (trampcykel); **triciklo**, **trirada ciklo** trehjuling; **cikla** cyklisk, som utgör/bildar en ring, serie, svit; **recikligi** låta recirkulera (för återanvändning)

ciklo- förled i sammansatta ord, cyklisk- krets- ring- cirkel-

ciklamen/o xsl cyklamen, viveväxter, bl a dvärgcyklamen, alpcyklamen, vårcyklamen

ciklogir/o = helikoptero helikopter

ciklometr/o mätare av vägsträcka via ett hjul; ciklometri/a cyklometrisk

ciklon/o cyklon, virvelstorm, lågtrycksområde

ciklop/o cyklop, jätte med ögat mitt i pannan

ciklosporin/o ciklosporin, läkemedel (som motverkar avstötning efter transplantation)

ciklotimi/o (typ av psykos), manisk-depresiv sjukdom

 ${\bf ciklotron/o}\ {\bf cyklotron},\ {\bf partikel accelerator}$

cikoni/o zo sl ciconia, storkfåglar, bl a svart stork, vit stork

cikori/o xsl cichorium, cikoria

cikut/o I xsl cicuta, släkte flockblomstriga växter (alla mycket giftiga, bl a

sprängört) **II** giftet (i dessa växter) cili/o filmmerhår; ciliuloj ciliater (en stam protozoer) **ciliar/o** ciliarkropp (med muskel som reglerar ögats avståndsseende) **cilindr/o I** cylinder **II** vals **III** rulle; **kvar-cilindra motoro** fyrcylindrig motor; cilindro de skribmaŝino skrivmaskinsvals; cilindra cylindrisk; rul-cilindro rulle, trumma (att linda upp kabel/garn/tråd/band på) cim/o I lus II bugg (fel i dataprogram); lito-cimo vägglus; akvokuraj cimoj skräddare (vattenskinnbaggar); **dorsnaĝa cimo** ryggsimmare (vattenskinnbagge); andra löss: afido, pediko = homlaŭso **cimati/o** vägglist (mot takkanten, att hänga tavlor på) cimbal/o I cymbal II bäcken; cimbalisto bäckenslagare, cymbalspelare (med två som slås emot varandra) cimbalari/o xsl cymbalaria, murrevor cimbidi/o xsl cymbidium, släkte orkidéer cimbopogon/o xsl cymbopogon, ett grässläkte, bl a citrongräs cimitar/o (arabisk) kroksabel (med bred klinga) **cinabr/o** cinnober (scharlakansrött mineral) **cinam/o** kanel (som pulver mald eller liten rulle kanelstång) cinamom/o xsl cinnamomum, lagerväxter (träd och buskar med aromatiskt doftande bark, ex: kanel, kamfer) cinar/o xsl cynara, bl a kronärtskocka cindr/o aska; cindrujo I askkopp, askfat II asklåda i spis eller ugn; Cindrulino Askungen (saga); **Cindromerkredo** Askonsdag (i påskveckan) cinerari/o x cineraria (hybrid i familjen korgblommiga växter, vanlig som krukväxt) cinik/a cynisk, skamlös, rå, föraktfull; cinikaĵo cynism, förakt; cinikulo cyniker; cinika skolo kyniska skolan, riknig inom grekisk filosofi **cinip/o** zsl gallstekel cinkl/o zo strömstare cinocefal/o = paviano cinodon/o xsl cynodon, släkte gräs, bl a bermudagräs **cinoglos/o** xsl cynoglossum, strävbladiga växter, bl a kinesisk förgätmigej; oficina/o hundtunga cinozur/o xsl cynosuros, syn: hundovosto ett gräs, ex: kamäxing cintr/o bygg-gjutform (av brädor, skivor, för betonggjutning); cintri att bygga sätta betonggjutformar (på byggplats) **Cion/o** Sion **I** benämning för Jerusalem **II** ett berg i Jerusalem; **cionismo** sionism, judisk rörelse för att främja invandring till Palestina cip/o stenmonument I som gravsten II gränsmarkering III gammaldags vägvisare **ciper/o** xsl cyperus, halvgräs, bl a papperssäv (papyrus), Mose vass, spädsäv, cocogräs Cipr/o = Kipro cipre/o z familj porslinssnäckor

mon-cipreo en kaurisnäcksart (användes i Ostasien och främst i Afrika, långt tillbaka i tiden, såsom betalningsmedel)

cipres/o (kupreso) x cypress

ciprin/o zsl cyprinus, karpfiskar; **ciprinedoj** familjen karpfiskar, bl a löja, braxen **cistern/o** cistern, större (vätske-)behållare (för förvaring och för transporter); **cisterno-kamiono** tankbil; **cisternŝipo** tankfartyg

cisticerk/o cysticerkus, dynt (larv av bandmask); cisticerkozo sjukdom,

cysticerkos (på grund av bandmask)

cistin/o en aminosyra, cystin

cistocel/o cystocele, bråck på urinblåsan

cistron/o cistron, gen, arvsanlag

cit/i I att citera (ordagrant återge) II omnämna, återge; citado citerande, citering; citaĵo ett citat; citilo citationstecken; mis-citi att felcitera

citadel/o citadell (kärnfäste för försvaret av en befästningsanläggning eller befäst ort)

citat/o = citaĵo

citiz/o xsl cytisus, ärtväxter (omfattar ginster)

citokinin/o cytokinin (ett växthormon)

citokrom/o cytokromer (rödbrunfärgade proteiner)

citolog/o cytolog; citologio cytologi, läran om cellen, cellära

citoplasm/o cytoplasma (cellinnehållet mellan cellmembran och kärnmembran)

citotrop/a = ĉelafina (benägenhet att förena sig med celler)

citr/o cittra (stränginstrument)

citral/o citral, terpenaldehyd (smak- och doftämne i livsmedel och parfymer. Ger citrondoft.)

citrat/o citrat, salt/ester av citronsyra

citrol/o xsl citrullus, gurkväxter bl a vattenmelon

citron/o x citron; verda citrono lime; citronflava citrongul; citronpremilo citronpress

citronel/o x citronella, managräs; **citronel-alo** citronellal (huvudbeståndsdel i citronellolja)

citrus/o xsl citrus, släkte vinruteväxter, citrusträd (som ger diverse citrusfrukter, vanligast apelsiner, klementiner, grapefrukt, citroner)

civet/o z sibetkatt; civetikto = afrika civeto civett, afrikansk sibetkatt

civil/a civil, icke militär, allmänt medborgerlig; civilaj vestoj civila kläder;

civila edziĝo borgerligt gifte; civila inĝeniero civilingenjör; civila juro civilrätt;

civila kuraĝo civilkurage; civila malobeado civil olydnad; civilaj rajtoj

medborgerliga rättigheter; **civilulo** civilist, enkel medborgare; **civilizi** civilisera, bibringa civilisation;

civilado civilisation(-sprocess); civilitaj homoj civiliserade människor;

civilizacio civilisation, samhällsväsen, kollektivt ordnat samhälle, baserat på lagar och seder

civit/o samhälle, stat; civitano samhällsmedborgare; civitaneco medborgarskap; monda civitaneco världsmedborgarskap

cizel/i ciselera, utmejsla (metallyta); cizelilo ciseleringsverktyg; cizelisto ciselör col/o tum (gammalt mått med varierande längd); angla colo inch, engelsk tum (2,54 cm)

cucugamuŝi/o tsutsugamushfeber, japansk flodfeber, kvalsterburen tyfus **cug/o** xsl tsuga, hemlock (barrträd)

cum/o x skruvknippe (typ av blomställning)

cunam/o tsunami, hög långvågig havsvåg som uppstår vid jordbävning eller vulkanutbrott